

HUSZTI PÉTER: ...SÁRBÓL, NAPSUGÁRBÓL...

2004.

Öltözők lakói

Megszállott, érzelmes, hisztérikus, öngyötrő, önimádó, alázatos, cinikus, nagyképű, sértődékeny, tüne-
ményes, imádni és gyűlölni való figurák.

Sárból, napsugárból összegyúrva. Pünkösdi királyok, kamu koronával.

Egy társulat. Egy csapat. Akik társul szegődtek egymáshoz.

Játszótársakhoz, játszótársnak. „A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni?”

Tényleg, akarok-e? És ha én akarok, ők elfogadnak-e? És én elfogadom-e őket? Kikkel várod a jövő
szezomban a próbatáblán a szereposztásokat? Kikkel nézel össze boldogan vagy csalódottan? Kikkel
örülsz együtt a bemutató sikerének, akkor is, ha nem játszol a darabban? Kikkel gyűlölöd a kollégáidat?
Kikkel fitymálsz le a szomszédos utcákban küszködő színházakat? Kikkel próbálsz, játszol, kikkel
szenvedsz a masztixszagtól a fodrászatban, és kikkel öltözöl együtt szűk kis öltözőkben, ahol rólad és
kollégáidról is kiderül minden. A ráncok, titkolni próbált testi fájdalmak, a pocak, a toka, a váratlan bol-
dogság, titkos szerelmek, betegségek, megcsalások, elhagyások.

Az öltözőkben a hősszerelmesekből az idő múlásával férfiak lesznek, majd zord atyák, remegő aggas-
tyánok, az üde lánykákból asszonyok, dundi dadák, masztikáló matrónák. Így telik és múlik el az éle-
tünk.

A Madách Színház 5-ös öltözőjének lakóit nem elég körülte-
kintően választotta ki a sors, vagy egy még nagyobb úr, a
szabóság vezetője. Bár a két lakó, Bessenyei Feri és Márkus
Laci ritkán játszottak együtt ugyanabban a darabban. Talán
soha. De hát mégiscsak egy „garzont” utaltak ki számukra,
közös életteret. Persze mindkettejüknek saját öltöztető-
szabója volt, akik személyes tárgyaikat szigorúan külön tá-
rolták. Szöveggönyvek, jelmezek, öltözőköpenyek, cipők,
csizmák, topánkák, törülközők, sminkingek szigorúan külön
szekrényrészben, külön polcokon. Szappan, fésű, festékek,
szivacsok, púder, puffni, szemceruza külön dobozban. Laci-
nak a legfinomabb parfümillatú gyönyörű intarziás sminklá-
dikája volt, Feri – úgy emlékszem – egy papundekli
cipősdobozban tartotta a teljes arzenálját, amiből a sok cso-
dát elővarázsolta.

Társbérelő voltam a szomszédos 7-es öltözőben, amit Gábor
Miklós osztott meg velem, természetesen csak akkor, ha nem játszottunk együtt. Előadások előtt hat órá-
ra mindig bent voltam az öltözőben. A csukott ajtó mögül is hallottam, hogy érkezik meg a szomszéd.

Márkus Laci. Ahogy belépett a Hársfa utcai művészbemutató kapuján, felpezsdült az élet. Az öltöző
folyosó lengőajtóját úgy vágta ki, hogy majd kidőlt az én odú ajtaja is. Mögötte mindig másfajta, de a
legfinomabb parfümfelhő úszott, és zengeni kezdett a ház. Miért nem várja őt az öltöztető, hol van Pis-
tuka, a fodrász, miért nincs még a kávé és az üdítő az öltözőasztalon? Jöjjön a kellékes, az ügyelő, a se-
gédrendező, egyáltalán mindenki. A környező öltözőkben csendben készülődünk. Ismertük a progra-
mot, hagytuk, hogy lecsengjen a bevonulási induló.

Az odú másik lakója, Bessenyei általában forgatásokról, rádióból, tv-felvételekről érkezett felhúzza, ezer
fokon égve, fújtatva, morogva, zsörtölődve, még mindig szidva a „szöröncsétlen”, tehetségtelen rádió-
vagy tv-rendezőt. Gyakran hatalmas műanyag zsákokat cipelt, amelyekben két emberevő házőrző kuva-
szának szállította a kutyakáját, föl a Gugger-hegyre.

Aznap az *Othello-t* játszottuk. Szokásomhoz híven már az öltözőmben ültem, mikor Feri berúgta a folyosó lengőajtáját, és szentségelve, fújtatva bevonszolt valami nagy cuccot. Döngött a szomszédban az öltözőasztal, azt hittem, bedől a fal. Morgott, prüszkölt, dörmögött, szinte láttam, ahogy csapkodja az öltöztető által szépen előkészített szivacsokat, festékeket, a hatalmas tégely négerbarnát, a Laurence Olivier-től kapott fixáló sprayt, a fényesítő rongyokat, a csonka szemceruzát, egyfolytában átkozódva, hogy miért kell neki magára szedni ezt a sok göncöt, selyem hálóinget, kaftánt, gyűrűt, gyöngyöt – miközben ugyanilyen utálattal dobálta le magáról civil ruházatát, zakót, inget, nadrágot, amit igazán fölösleges volt reggel felvenni ebben a vacak, értéktelen, színtelen, szagtalan, erkölcstelen, nulla világban. Ahol felkelni sem érdemes! Tudtam, hogy mindjárt berúgja az öltözőm ajtaját, és nálam folytatódik a monológ. Így is történt, jött a szózuhatag: hogy Záhonytól Hegyeshalomig ő már mindent elért, és megcsinált. És megfogalmazott. Mi a nyavalyának tépi a köldökét még mindig? És kinek? Ezeknek? És mondta és mondta, és adja Isten, hogy mondja minél tovább, mert ő igazán a színházért harcol, most is, aggastyán Learként, ő igazán a színházat félti, a nagybetűs színházat, a sok kisbetűssel szemben.

Aztán váratlanul abbahagyta a monológot, és más témába kezdett.

– Te! Olyan kolbászt vettem ezeknek a gazember kuvaszoknak, mint az isten.

– Érzem – mondtam. – Az egész társulat, de még a nagyérdemű is felröpül a kupolába ettől a hihetetlen fokhagymaillattól.

– Nem érdekel engem. Rohadjon „mög” a sok ingyenélő! Egész nap forgattam, annyit tököldtünk, egy falatot sem ettem. Nincs egy bicskád?

– Bicskám? – kérdeztem elhűlve. – Nincs.

– Tudhattam volna! – förmedt rám. – Hogy lenne neked bicskád, te szöröncsétlen! Egye meg a franc, majd keresek valamit! – és dühösen kicsörtetett az öltözőmből.

Odaát olyan zajjal csapkodott, hogy utána ólálkodtam, és döbbenten láttam, hogy Márkus gyöngyberakású sminkládikájában kotorászik. Végül kikapta a dobozból Laci ezüstnyelű fésűjét, kihúzott egy méteres kolbászt a műanyag zsákból, a fésűvel gusztyos karikákat vagdosott, és boldogan behabzsolta. Azután a maradék kolbászt visszacsapta a zsákba, a fésűcskét meg az ékszerdobozba, és becsörtetett a színpadra.

Másnap Szabó Magda *A meráni fiú* című drámáját játszottuk. A szokásos bevonulási indulóval Márkus vette birtokba a szomszédos öltözőt.

Parfümillat, ajtócsapkodás, egyedül vagyok! Miért nincs itt senki? Kávét, vizet, valaki! A műsor azonban váratlanul véget ért. Csönd lett! Vihar előtti csönd. Aztán kitört a vihar. Elindult a lavina. Iszonyú ordítás hallatszott a szomszédból. Az öltöztető-szabó, fodrász, kellékes, ügyelő rohantak az öltöző felé, mint az örültek. Esemény van a Márkus úrnál! Drámai halk, titokzatos tanácskozás hallatszott a szomszédból, majd az alarmírozott szakemberek tanácstalanul elszivárogtak. Nemsokára Márkus Laci kopogott be hozzám, meglepő halkán. Réműlt arccal állt az ajtóban.

– Mi történt? – kérdeztem. – Rosszul vagy?

– Szagold meg a hajam! – kérte, mint egy réműlt kisfiú.

– Mit?

– Szagold meg a hajam! – és dugta is a fejét. Megszagoltam. – Milyen szaga van? – kérdezte.

– Hát... ez valami furcsa – bizonytalankodtam, mert engem is meglepett az agresszív illat. – Mintha fokhagyma...

Akkor láttam meg Laci kezében a lókolbász-szeletelő, ezüstnyelű fésűt.

– Fokhagyma? Ugye, fokhagyma? – mondta, kissé megkönnyebbülve. – Jól van. Akkor nem golyóztam be! – s azzal visszament az öltözőjébe.

Aznap halkán nyitotta és csukta az öltöző ajtaját. Aznap este előadás alatt szokatlan csönd volt az öltözőfolyosónkon. Aznap este történt valami különös. A színpadon – a meráni fiú, IV. Béla udvarában – ölték egymást a pártvezérek, átvonult rajtunk a tatár, az ország porig égett, de hátul az öltözőfolyosón szokatlan béke honolt.